

Spis treści

Wykaz skrótów tytułów dokumentów kościelnych	11
Słowo zachęty	13
CZĘŚĆ PIERWSZA: Z INSPIRACJI METODOLOGICZNYCH	17
Rozdział 1. Perspektywa także socjologiczna	19
1.1. Od praktyki duszpasterskiej do refleksji socjologicznej – i odwrotnie ...	20
1.2. Parametry religijności	25
1.3. Badanie praktyk niedzielnych	28
1.4. Badania Kościoła	32
1.5. Badania bez lęku	34
Rozdział 2. Socjologia religii w paradygmatach badawczych teologii pastoralnej	37
2.1. Metodologiczna zachęta dla teologii pastoralnej	38
2.2. Eklezjologiczny charakter i empiryczne odniesienia teologii pastoralnej	40
2.3. Paradygmat <i>widzieć – ocenić – działać</i>	43
2.4. Paradygmat teologii zbawczego pośrednictwa żywego Kościoła	44
2.5. Paradygmat sylogizmu praktycznego	46
2.6. Paradygmat analizy prakseologicznej pracy duszpasterskiej	48
2.7. Wątki myślenia socjologicznego użyteczne w pracy teologa pastoralisty	50

Rozdział 3. Socjologia religii i teologia pastoralna dla katechetyki i katechezy	53
3.1. Katechetyka teologią praktyczną	54
3.2. Potrzeba społecznej formacji katechetów	57
3.3. Badania empiryczne z pomocą katechetykom i katechetom	63
3.4. Socjologowie przy katechetykach i katechetach	68
3.5. Katechetyka razem z teologią pastoralną	69
3.6. Paradygmaty teologii pastoralnej w katechetyce i katechezie	72
Rozdział 4. Dokument Międzynarodowej Komisji Teologicznej „Teologia dzisiaj” dla katechetyki i katechezy	77
4.1. Katechetyka i katecheza w komunii kościelnej	78
4.2. Katechetyka i katecheza „w wielości metod i dyscyplin”	82
4.3. Katechetyka i katecheza w dialogu	90
CZĘŚĆ DRUGA: PRZESTRZENIE RELIGIJNOŚCI	97
Rozdział 5. Dzisiejszy katolik – fenomen polski	99
5.1. Deklaracja własnej religijności	99
5.2. Wiedza i wiara religijna	105
5.3. Praktyki religijne	109
5.4. Wiąż z Kościołem	116
5.5. Przemiany i perspektywy	118
Rozdział 6. Wiara i niewiara, wierzący i niewierzący	123
6.1. Wiara w kontekście wartości życiowych Polaków	124
6.2. Przemiany polskiej wiary	126
6.3. Selekttywizm polskiej wiary	131
6.4. Ateizm i niewiara	135
6.5. Obszary niewiary	137
6.6. Niewierzący a praktykujący – skala i charakter zjawiska	142
6.7. Od socjologicznej diagnozy do duszpasterskiej terapii	145
Rozdział 7. Religijność ludowa na wsi i w mieście	149
7.1. Pobożność ludowa	150
7.2. Religijność ludowa i katolicyzm ludowy	154
7.3. Rytualizm – znamię religijności ludowej	156
7.4. Źródła i charakter religijności wiejskiej	158
7.5. Polska religijność ludowa w przemianie	160
7.6. Religijność ludowa w warunkach wielkomiejskich	164
7.7. Między wsią i miastem – z wyników nowszych badań empirycznych	166

Rozdział 8. Normatywność sumienia versus nauczanie moralne Kościoła 171

8.1. Normatywność sumienia i jego tradycje	172
8.2. Sumienie z ducha antropologii chrześcijańskiej: norma, sąd, decyzja	178
8.3. Konteksty sumienia: prawda i wolność	181
8.4. Religia i etyka: w kierunku sekularyzacji moralności	184

Rozdział 9. Kościelna promocja sumienia 193

9.1. Promocja sumienia odpowiedzią na sekularyzację moralności	194
9.2. Wychowanie moralne – tradycyjne zadanie Kościoła	198
9.3. O wychowywanie sumienia	205
9.4. Od konstatacji socjologicznych w stronę refleksji pastoralnej	208

Rozdział 10. Kohabitacja między moralnością i obyczajem 215

10.1. Kohabitacja w kontekście sekularyzacji małżeństwa i rodziny	216
10.2. Kohabitacja – przed małżeństwem czy zamiast niego	221
10.3. Skala i charakter polskiej kohabitacji	223
10.4. Światopoglądowe i inne motywy kohabitacji	228
10.5. Warszawscy studenci o kohabitacji	230
10.6. Kohabitanci o sobie i swej kohabitacji	233
10.7. Moralność i obyczaj w dialogu i w sporze	237

Rozdział 11. W poszukiwaniu moralnej perspektywy obyczajów towarzyskich 239

11.1. Dorastanie do dobrych obyczajów	240
11.2. Wartości i normy a obyczaje	242
11.3. Obyczaje towarzyskie i życie cnotliwe	248
11.4. Wychowywanie do dobrych obyczajów	258

CZĘŚĆ CZWARTA: INSTYTUCJE 261

Rozdział 12. Parafia między Kościołem domowym a Kościołem powszechnym 263

12.1. Parafia – Kościół jako fakt	264
12.2. Parafia jak rodzina	267
12.3. Ministatystyka polskich parafii	272
12.4. Złożoność struktur parafii i modele duszpasterstwa	274
12.5. Więż z parafią	276
12.6. Potrzeba nowej parafii	280
12.7. Trudności przebudowy	283

Rozdział 13. Kulturotwórcza rola sanktuarium maryjnego w dziele Nowej Ewangelizacji	287
13.1. Sanktuarium – przestrzeń sakralna	288
13.2. Nowa ewangelizacja – sens i potrzeba	291
13.3. Sanktuarium między ewangelizacją pastoralną a nową ewangelizacją	297
13.4. Od pielgrzymowania do turystyki religijnej	300
13.5. Fenomen obiektów sakralnych i aktywność kulturalna sanktuariów maryjnych	305
Rozdział 14. Z troską o kadre – młodzież i powołania	313
14.1. Młodzież w sytuacji zmiany	314
14.2. Młodzi na rynku	317
14.3. Rodzina – to już nie pierwsze seminarium	319
14.4. Od kultury konsumpcji do kultury antypowołaniowej	323
14.5. Młodzież, która przychodzi – elementy statystyki	327
14.6. Kim są ci, którzy przychodzą?	330
Rozdział 15. Finanse Kościoła – rozwiązania instytucjonalne	335
15.1. Finanse Kościoła katolickiego w jego ideologii organizacyjnej: w nauczaniu soborowym i w regulacjach kodeksowych	336
15.2. Finanse Kościoła w perspektywie prawa partykularnego	339
15.3. „Instrukcja Konferencji Episkopatu Polski w sprawie zarządzania dobrami doczesnymi”	343
15.4. Kościół wchodzący w system gospodarki rynkowej	346
15.5. Fundusz Kościelny	350
Rozdział 16. Pieniądze wiernych, księży, parafii, diecezji	353
16.1. Wierni na rzecz Kościoła	354
16.2. Kolędowa zbiórka – casus już historyczny	357
16.3. Pieniądze księży	360
16.4. Dochody księży w medialnym lustrze	363
16.5. Pieniądze parafii i diecezji	367

CZĘŚĆ PIĄTA: DZIAŁANIA 375

Rozdział 17. Duszpasterstwo – Kościół w działaniu	377
17.1. Teologiczna wizja duszpasterstwa jako działania Kościoła	378
17.2. Podmiot duszpasterskich działań	380
17.3. Formy duszpasterskiego działania	383
17.4. Duszpasterstwo w posłudze wychowawczej	386
17.5. Funkcje parafii i duszpasterskie działania	388
17.6. Duszpasterstwo ze stanowiska socjologii organizacji	392

Rozdział 18. Kult Najświętszego Serca Jezusa w duszpasterstwie	397
18.1. Duszpasterskie racje	398
18.2. Duszpasterskie doświadczenia	402
18.3. Duszpasterskie propozycje	408
Rozdział 19. Rekrutacja do instytucji życia konsekrowanego – perspektywa organizacyjna	417
19.1. Perspektywa myślenia organizacyjnego	418
19.2. Metoda badań, charakterystyka próby, materiały badawcze	421
19.3. „Powołanie – marzenie Boga o człowieku”	426
19.4. Instytuty z pomocą w rozeznawaniu powołania	430
19.5. „Przyjdź i zobacz” – powołaniowe weekendy, dni skupienia i rekolekcje	434
19.6. Pierwsze etapy życia konsekrowanego	438
19.7. Spostrzeżenia i postulaty	445
Rozdział 20. Odwiedziny kolędowe także par niesakramentalnych	451
20.1. Kolęda jako projekt duszpasterski	452
20.2. Z parafialnych realiów	455
20.3. Sytuacja duszpasterska par niesakramentalnych	460
20.4. Ośrodki duszpasterskie i duszpasterze par niesakramentalnych	465
20.5. Kolęda w domach par niesakramentalnych	467
Rozdział 21. Wobec osób przyjmujących narkotyki	471
21.1. Z nauczania Kościoła powszechnego, czyli elementy ideologii organizacyjnej	472
21.2. Kadra i jej formacja	476
21.3. Duszpasterstwo i katecheza w obszarze profilaktyki	480
21.4. Organizacje i ośrodki w obszarze terapii	483
21.5. Oczekiwania	490

CZĘŚĆ SZÓSTA: MIEJSCE LAIKATU

Rozdział 22. Podmiotowość laikatu – szanse, zahamowania, projekty ...	495
22.1. Z perspektywy godności i podmiotowości osoby	496
22.2. Nowe myślenie o laikacie	499
22.3. Nowe działanie laikatu i z laikatem	505
22.4. Trudności nowej sytuacji laikatu od strony duchowieństwa	507
22.5. Trudności nowej sytuacji laikatu od strony świeckich	509
22.6. Zadania i projekty duszpasterskie z udziałem laikatu	511
22.7. Laikat w projekcie nowych zadań Kościoła	513

Rozdział 23. Parafialne rady duszpasterskie i stowarzyszenia katolickie – dwa sposoby na podmiotowość laikatu w Kościele	517
23.1. Parafialne rady duszpasterskie – spojrzenie na struktury	518
23.2. Parafialne rady duszpasterskie – spojrzenie na funkcje	521
23.3. Z empirycznych badań parafialnych rad duszpasterskich	525
23.4. Stowarzyszenia katolickie w kontekście nowego myślenia i nowego działania Kościoła	528
23.5. W kierunku integracji stowarzyszeń katolickich	533
23.6. Trudności, ale i obowiązek wzrostu	536
Rozdział 24. Młody laikat – z obawami i dystansem	541
24.1. Czy młodzież boi się Kościoła?	542
24.2. Kościół konserwatywny	544
24.3. Kościół, który ogranicza: myślenie, wybory, działanie	547
24.4. Kościół, który zobowiązuje	550
24.5. Księża – nierozumiejący życia, żli, pazerni i rozpolitykowani	552
24.6. W kręgu środowisk socjalizacyjno-wychowawczych: rodziny, rówieśników, mediów	556
24.7. Dwie strony medalu	559
CZĘŚĆ SIÓDMA: OBSZARY KATECHEZY	561
Rozdział 25. Kościół w szkole – katecheza szkolna	563
25.1. Trzy wymiary obecności religii w szkole	564
25.2. Z perspektywy szkoły	566
25.3. Z perspektywy parafii	572
25.4. Z perspektywy kontestujących środowisk opiniotwórczych	576
25.5. Z perspektywy opinii publicznej	581
25.6. Wnioski i zadania	585
Rozdział 26. W stronę parafialnej katechezy sakramentalnej	591
26.1. Religia w szkole wołaniem o katechezę w parafii	592
26.2. Katecheza spotkaniem z Kościołem	594
26.3. W kierunku katechezy sakramentalnej	596
26.4. Przygotowanie do bierzmowania	598
26.5. Ruchy religijne w posłudze katechetycznej	603
26.6. Animatorzy grup jako świadkowie życia Kościoła	606
Słowo podziękowania i nadziei	611
Bibliografia	613